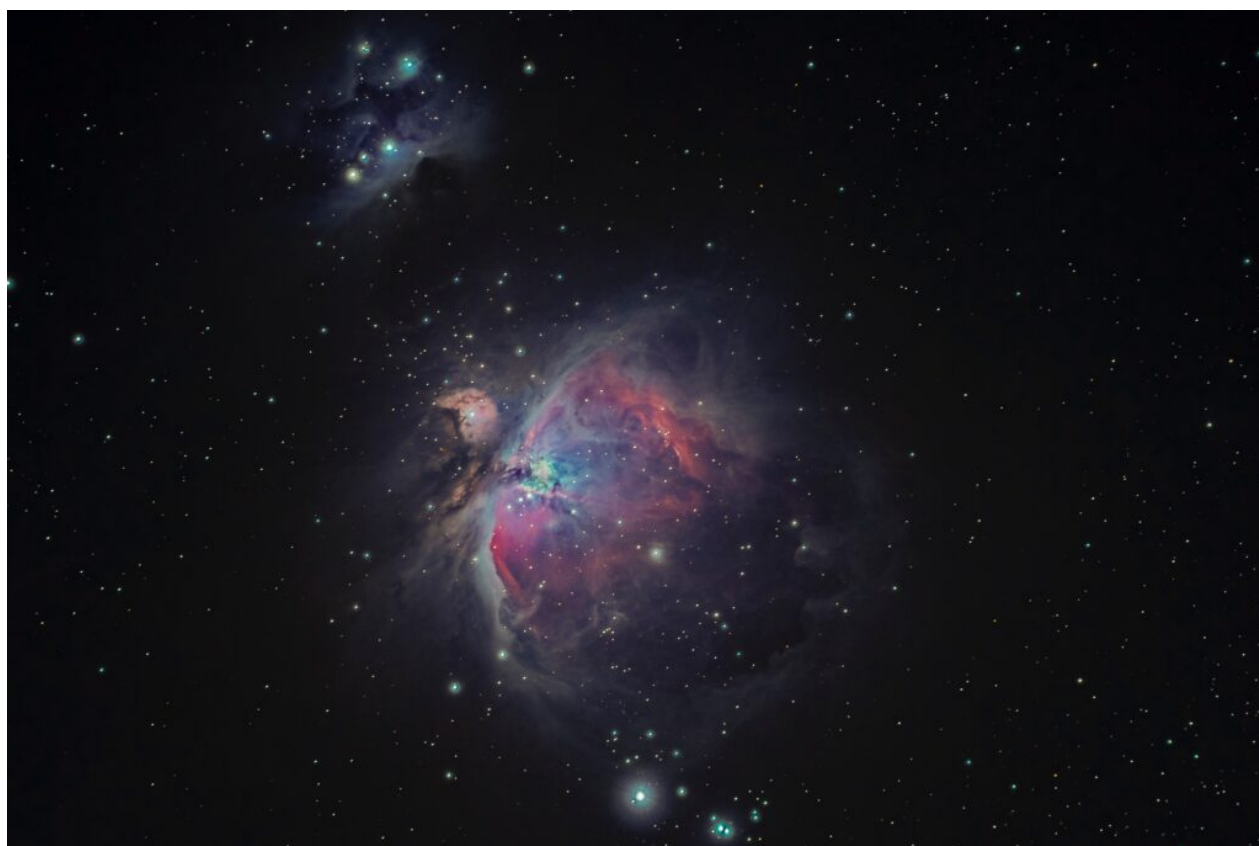

Mikä? ▾ Arkisto Juttusarjat Tapahtumat Podcastit Toimitus Kirjoittajat
Kirjoittajaohjeet Poliitikasta kouluissa Poliitikasta selkokielellä

Podcast: Fiktiivistä politiikkaa ja poliittista fiktiota

5.1.2023 / Juha Vuori ja Mikko Poutanen / Artikkelit / kansainvälinen politiikka, podcast / 5 minuutiksi luettavaa

Tv-sarjoissa ja elokuvissa vilisee kuvauksia turvallisuuteen, turvattomuuteen ja kidutukseen liittyen. Tässä kaksiosaisessa podcastissa Poliitikasta-lehden vastaava päätoimittaja Mikko Poutanen ja Tampereen yliopiston kansainvälisen politiikan professori Juha Vuori keskustelevat poliittisesta fiktiosta kansainvälisen politiikan näkökulmasta.

Artikkeliin sovelletaan avoimen julkaisemisen lisenssiä tiedelehdille (CC BY-NC-ND). [Lue lisää tekijänoikeuksista.](#)

Selaa arkistoa

Suomi

demokratia

Venäjä Euroopan

unioni populismi

Yhdysvallat

Turvallisuuspolitiikka

Retoriikka Media

Maahanmuutto ilmastonmuutos

Tutkimus Yliopisto Tasa-arvo

Eurooppa talous Ulkopoliitiikka

Terrorismi Ranska Vaalianalyysit

DocPoint Puolueet Ihmisoikeudet

Aktivismi Identiteetti Ympäristöpolitiikka Kysy

politiikasta Uskonto Äärioikeisto Historia

Sosiaalinen media Ukrainan kriisi hallitus työ

sukupuoli Turkki nuoret Perussuomalaiset

talouspolitiikka Tutkijavideot

Tarkennettu haku

Politiikasta
SOUNDCLOUD
Share

Podcast: Fiktiivistä politiikkaa ja poliittista fiktiota

2
TRACKS

Politiikasta - Podcast Osa 1.	388
Politiikasta - Podcast Osa 2.	227

[Privacy policy](#)

Poliittinen fiktio ei viittaa [ylikäytettyyn faktojen jälkeisen ajan teesiin](#) , vaan fiktiiviseen kerrontaan, jossa politiikalla on voimakas rooli. Poliittinen fiktio kertoo paitsi jotain politiikasta, myös esittää normatiivisia tulkintoja siitä, millaista politiikka pahimmillaan on – tai vastaavasti, mitä se voisi olla parhaimmillaan.

Pelkästään *Politiikasta*-lehdessä on vuosien varrella julkaistu arvioita elokuvista ja TV-sarjoista, joiden keskiössä ovat poliittiset hahmot, ongelmat tai asetelmat. Arvioissa on analysoitu esimerkiksi [paavien Benedictus XVI :n ja Franciscuksen vallanvaihdosta](#) , [1960-luvun rakenteellista rasismia Yhdysvalloissa](#) tai [brittiläistä hallintokulttuuria](#) . Poliittinen fiktio voi myös [ylittää rajoja](#) ja puhutella erilaisia yleisöjä eri tavoin.

Poliittinen fiktio kertoo paitsi jotain politiikasta, myös esittää normatiivisia tulkintoja siitä, millaista politiikka pahimmillaan on – tai vastaavasti, mitä se voisi olla parhaimmillaan.

Tässä *Politiikasta*-podcastissa käsitellään poliittista fiktiota kansainvälisen politiikan näkökulmasta. Podcastissa vieraana on Tampereen yliopiston kansainvälisen politiikan professori Juha Vuori, joka tutkii parhaillaan turvallisuuden toimintalogiikkaa Kiinan kansantasavallassa ja sen ulkopuolella Suomen Akatemian rahoittamassa [Turvallisuus Kiinassa -tutkimuskonsortiossa](#) . Hän on myös tutkinut laajalti turvallistamisteoriaa.

Podcast on jaettu kahteen osaan, josta ensimmäisessä pureudutaan turvallisuuteen, turvattomuuteen sekä eritoten kidutukseen poliittisessa fiktiossa. Podcastin toisessa osassa aiheeseen syvennytään tieteisfiktivisen (engl. science fiction) TV-sarjan *The Expansen* (2015–2022) välityksellä. Podcastille on siis annettava myös juonipaljastusvaroitusta (engl. *spoiler alert*): podcastissa käsitellään jo päättynyttä TV-sarjaa alusta loppuun.

Turvallisuus vai turvattomuus?

Kun puhutaan turvallisuudesta, puhutaan oikeastaan turvattomuudesta ja sen kokemuksesta. Turvattomuuden kokemus ruokkii uudenlaista turvallisuuden politiikkaa, joka ei ole vain perinteistä turvallisuuspolitiikkaa. Tässä suhteessa

Hakusana

Ajanjakso

Kirjoittajat

Avainsanat

Hae

Uusimmat podcastit

Politiikasta
Politiikasta-podca...

210

- Politiikasta - Politiikasta-podcast: ...
- Politiikasta - Podcast: Nuorten tu...
- Politiikasta - Podcast: Kokeneet t...
- Politiikasta - Poliittiset päätökset ...
- Politiikasta - Yhdysvaltaista poli...
- Politiikasta - Politiikasta taidetta -...
- Politiikasta - Politiikasta taidetta -...
- Politiikasta - Kuurosokeat Oppain...

Latest tracks by [Politiikasta](#)

[Privacy policy](#)

myös autoritaariset valtiot voivat kertoa meille paljon siitä, miten turvallisuuteen ja turvattomuuteen reagoidaan.

Kiinan kaltaiset valtiot pystyvät keskusjohtoisesti minimoimaan turvattomuutta rajoittamalla ihmisten vapautta. Kiinalaiset itsekin ovat suhtautuneet ”[sosiaaliseen luottoluokitukseen](#)” yllättävän positiivisesti . On entistä tärkeämpää ymmärtää [Kiinan autoritaarista poliittista järjestystä](#) .

Monelle valvontakapitalismin piiriin kuuluvalle yritykselle Kiina on jopa toiminut hyödyllisenä koealustana valvontateknologian testaukseen.

Mielenkiintoista onkin, että Kiina ei sinänsä ole merkittävästi edellä valvontateknologiassa ja -infrastruktuurissa, mutta maassa sitä on otettu enemmän käyttöön valtiojohtoisesti. Vaikka läntisissä demokratioissa liberaalien arvojen vuoksi turvattomuutta ei ilman lakimuutoksia voida laajamittaisella valvonnalla rajoittaa, on syytä ymmärtää, että sama teknologia ja infrastruktuuri on meilläkin jo olemassa – se ei vaan ole aktiivisessa käytössä.

Monelle [valvontakapitalismin](#) piiriin kuuluvalle yritykselle Kiina on jopa toiminut hyödyllisenä koealustana valvontateknologian testaukseen.

Fiktio politiikkaa

Kansainvälisen politiikan tutkimuksen [kirjallisuudessa](#) on puhuttu, että [populaarikulttuuri voi toimia oppimisen ja poliittisten ilmiöiden sekä jännitteiden hahmottamisen tukena](#) . Fiktio voimin voidaan käsitellä poliittisia jännitteitä sekä havainnoida tosimaailman poliittisia muutoksia, kun ne välittyvät populaarikulttuuriin.

Esimerkiksi tieteisfiktio piirissä vuosikymmeniä pyörineen *Star Trek* -TV-sarjan uudempien versioiden kautta on voitu [peilata Yhdysvaltojen suhdetta kiduttamiseen](#) . Ennen vuoden 2011 syyskuun 11. päivän terrori-iskuja yhdysvaltalaisissa elokuvissa ja TV-sarjoissa näkyneet kiduttajat olivat lähes poikkeuksetta tarinan ”pahiksia”, jotka kiduttavat oikeamielistä päähahmo onnistumatta kuitenkaan murtamaan häntä. Moraalinen tuomio oli tarinankerronnassa selvä.

Poliittista fiktiota ei näin ollen kannata lukea lähtökohtaisesti puoluepoliittisena, vaan se tulisi nähdä laajempia yhteiskunnallisia aiheita ja muutoksia kommentoivana.

Terrorismin vastaisen sodan käynnistyttyä Yhdysvaltain armeija [turvautui todistetusti kidutukseen osana tiedustelutoimintaa](#) . Kidutusta pyrittiin [oikeuttamaan välttämättömyytenä](#) , jolloin pian fiktiossakin yhdysvaltalainen sankari saattoikin itse turvautua kidutukseen. Näin koko asetelma kääntyi pääläelleen: sankari kidutti pahista, joka myös tyyppillisesti murtui, kuten TV-sarja *24* opetti. Tämä välittyi myös *Star Trekin* eri sarjoissa, eikä paluuta aiempaan moraaliseen tuomioon ole vielä yksiselitteisesti populaarikulttuurissa nähty.

Poliittista fiktiota ei näin ollen kannata lukea lähtökohtaisesti puoluepoliittisena,

vaan se tulisi nähdä laajempia yhteiskunnallisia aiheita ja muutoksia kommentoivana. Tällainen fiktio onkin väistämättä poliittista, ja avautuu poliittiselle luennalle. Usein tieteisfiktio ei esitä aidosti keksittyjä visioita tulevaisuudesta, vaan pikemminkin siirtää sen aikakauden pinnalla olevia poliittisista aiheita ja jännitteitä tulevaisuuden kontekstiin käsiteltäväksi.

Suurvallat ja sortajat – avaruudessa

Podcastin toisessa osassa syvennyttään TV-sarjaan *The Expanse*, joka päättyi alkuvuodesta 2022. TV-sarjan pohjalla on tieteiskirjasarja, jonka on kirjoittanut James S.A. Corey, mikä on oikeiden kirjoittajien Daniel Abrahamin ja Ty Franckin pseudonyymi. Kirjoittajat itsekin olivat osallisina TV-sarjan tuotannossa.

Voimakkaasti tiivistäen *The Expansen* maailma rajautuu 2300-luvun omaan aurinkokuntaamme, jonka ihmiskunta on asuttanut. Sarjassa on kolme suurvaltaa, eli Yhdistyneiden kansakuntien Maa, itsenäistynyt Mars sekä asteroidivyöhykkeen asukkaat, joille vesi ja ilma – elämän perusedellytykset – ovat kaikkein arvokkaimpia. Ei liene yllätys, että asteroidivyöhykkeen asukkaat ovat sarjassa jatkuvan hyväksikäytön kohteena. Asetelmassa on siis luettavissa kahden suurvallan kamppailu kylmässä sodassa, ja näiden hyväksikäyttämät siirtomaat.

Fiktio siis esittää, kommentoi ja ravistelee historiasta tuttuja valtarakenteita ja sitä faktaa, että ihmiskunta tapaa toistaa virheitään.

Asteroidivyöhykkeiden asukkaiden ulkopuolisuus korostuu siinä, että eläminen matalan painovoiman avaruusasemilla yli sukupolvien on johtanut niin suuriin fysiologisiin muutoksiin, että asteroidivyöhykkeen asukkaat eivät voi koskaan palata maapallolle. Maan painovoima on näille asukkaille kivulias, jopa hengenvaarallinen. Jo sarjan ensimmäisessä jaksossa tätä heikkoutta käytetään – kuinkas muuten, teemaan sopivasti – kidutusvälineenä.

Fiktio siis esittää, kommentoi ja ravistelee historiasta tuttuja valtarakenteita ja sitä faktaa, että ihmiskunta tapaa toistaa virheitään. Valta-asetelma kääntyy ympäri, kun sarjassa löytyy uusi ihmiselämälle täysin vieras elämänmuoto, jota kaikki osapuolet pyrkivät valjastamaan käyttöönsä. Resursseina nähdyt asteroiditkin voivat muuttua aseiksi, joka uhkaa kaikkea elämää maapallolla.

Fiktiota ja faktaa

Sarjassa on myös pyritty tarkoituksellisesti häivyttämään länsikeskeistä esitystapaa, ja näyttelijöiden valinnan suhteen on selvästi panostettu laajaan edustuksellisuuteen. Suhteutettuna esimerkiksi 1960-luvun *Star Trekiin*, jossa musta nainen avaruusaluksen sillalla vaikutti itsessään tieteisfiktiiviseltä ajatukselta, *The Expanse* heijastelee nykyaikaista käsitystä siitä, miltä tulevaisuus näyttää. Fiktio voi siis ottaa myös poliittisesti normatiivisen lähestymistavan.

Sarjan jälkimmäisen puoliskon merkittävän hahmon Marco Inaroksen näyttelijä Keon Alexander [totesi haastattelussa](#) ammentaneensa hahmonsa taustatyöhön siirtomaa-ajan loppuun ja usein väkivaltaiseen vastarintaan liittyntä postkolonialistista poliittista teoriaa. Postkolonialistista

teoriaa siis avaruusaluksien aikakaudella; vaikka moni hahmo sarjassa saattaa tehdä pahoja asioita, heidän motiivinsa ovat juonnettavissa historiallisesta poliittisesta filosofiasta tai poliittisesta väkivallasta.

Politiikan tutkimuksen apulaisprofessori **Daniel Deudney on kirjoittanut** siitä, kuinka avaruuden aseistaminen ja laajentumistoiveet uusien luonnonvarojen perässä on jo nyt johtanut kehitykseen, jonka päässä The Expansen kuvaamat valta-asetelmat ovat täysin mahdollisia, elleivät jopa väistämättömiä.

Poliittinen fiktio onkin parhaimmillaan, kun tarinan ”pahiksilla” on jokin motiivi, eivätkä he jää moraalisesti mustavalkoisiksi karikatyyreiksi. Sarjan lopussa eräs pähahmoista toteaaakin, että väkivaltainen reaktio oli vuosisatojen sorron jälkeen väistämätöntä.

Politiikan tutkimuksen apulaisprofessori **Daniel Deudney on kirjoittanut** siitä, kuinka avaruuden aseistaminen ja laajentumistoiveet uusien luonnonvarojen perässä on jo nyt johtanut kehitykseen, jonka päässä The Expansen kuvaamat valta-asetelmat ovat täysin mahdollisia, elleivät jopa väistämättömiä.

Lopuksi on mainittava, että vaikka sarja on saanut paljon kiitosta erinomaisen toimivasta avaruuden fysiikan lakien mallinnuksesta, politiikan suhteen uskottavuus joskus tökkii. Poliitiikan tekemisen negatiivinen mielikuva myös toistuu poliittisessa fiktiossa.

Professori Juha Vuori The Expanse-sarjasta tutun asteroidivyöhykkeen vesirahtifirman t-paidassa, kädessään **Kiinan poliittinen järjestelmä** -kirja, josta on juuri julkaistu uusi painos kovan kysynnän vuoksi.

Juha Vuori on kansainvälisen politiikan professori Tampereen yliopistossa.

Mikko Poutanen on politiikan tutkimuksen tutkijatohtori Tampereen yliopistossa ja Poliitikasta-lehden vastaava päätoimittaja.

Politiikasta-podcastien tekninen toimittaja on toimituskunnan jäsen Timo Uotinen.

Artikkelin pääkuva: Bryan Goff/Unsplash.

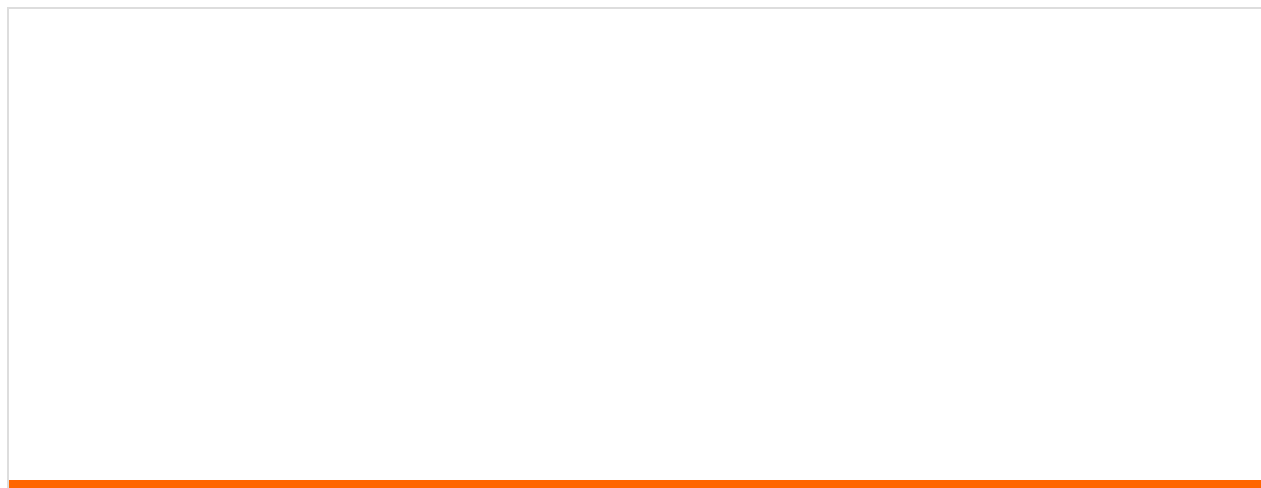
Kirjoittajista

Juha Vuori

Juha Vuori on kansainvälisen politiikan professori Tampereen yliopistossa.

Mikko Poutanen

Mikko Poutanen on erikoistutkija Turun yliopistossa. Poutanen on toiminut Poliitikasta-verkkolehden vastaavana päätoimittajana vuosina 2019–23.

- [ARKISTO](#)
- [Videot](#)
- [Tapahtumat](#)
- [Podcastit](#)
- [Toimitus](#)
- [Kirjoittajat](#)
- [Politiikasta kouluissa](#)
- [Terms & Privacy Policy](#)